

досудового розслідування є досить актуальним на сьогодні, оскільки діти все частіше стають учасниками проваджень у різних ситуаціях, тому фахівцям, які беруть участь у опитуванні малолітніх свідків, запровадження кризової кімнати допоможе дійти до чіткої системи допиту малолітніх та зменшить тиск на них із боку правоохоронних органів.

Також вважаємо за необхідне визначити кваліфікацію працівників, які будуть працювати з дітьми у кризовій кімнаті, адже це є досить важливим фактором у здійсненні опитування, оскільки саме професійність, чіткість та лаконічність фахівців і буде результатом опитуваної особи. Дорослий повинен продемонструвати дитині зацікавленість її долею, дружність, щирість, теплоту та симпатію. У такому разі дитина відчує, що цей дорослий насправді чує та розуміє її думки та почуття.

1. Методичні рекомендації щодо опитування дітей, що стали свідками та/або жертвами насильства, а також вчинили насильство: методичний посібник. Автори-упоряд.: Д. Пурас, О. Калашник, О. Кочемировська; Т. Цюман; за заг. ред. Т. Цюман. Київ : ФОП Клименко, 2020. 21 с.

2. Алгоритм дій працівників Національної поліції з суб'єктами, які здійснюють заходи щодо захисту дітей, постраждалих від насильства: методичні рекомендації. Дніпро: Дніпр. держ. ун-т внутр. справ, 2020. 26 с.

3. «Зелені кімнати»: нормативно-правове забезпечення функціонування: науковий посібник. ТОВ «Агентство «Україна», 2012. 15 с.

Могильний Олександр Сергійович
курсант факультету підготовки фахівців
для підрозділів стратегічних розслідувань

науковий керівник:

Пісоцька Каріна Олександрівна
викладач кафедри адміністративного права,
процесу та адміністративної діяльності
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

УПРОВАДЖЕННЯ МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТІВ ПРОТИДІЇ ДОМАШНЬОМУ НАСИЛЬСТВУ ЩОДО ДІТЕЙ ДО СУЧАСНОГО УКРАЇНСЬКОГО ЗАКОНОДАВСТВА

Слід/маємо зазначити, що запобігання домашньому насильству щодо дітей в Україні врегульовано Законом України «Про запобігання та протидію домашньому насильству», та обов'язки щодо дотримання/упровадження даного нормативно-правового акту покладені на підрозділи Національної поліції України.

Кожній дитині гарантується право на свободу, особисту недоторканність та захист гідності. Дисципліна та порядок у сім'ї, навчальних та інших дитячих закладах мають забезпечуватися на принципах, що ґрунтуються на взаємоповазі, справедливості та виключають приниження честі та гідності дитини.

Усі дії щодо дитини, яка перебуває у складних життєвих обставинах, спрямовуються на захист прав та інтересів дитини, усунення причин таких обставин і забезпечення безпечних умов її утримання та виховання, надання їй та її батькам комплексу необхідних послуг і соціальної допомоги.

Але в контексті нашого дослідження варто проаналізувати положення міжнародного законодавства, за допомогою якого можна буде модернізувати та наблизити вітчизняне законодавство до європейських та світових стандартів.

Основні положення міжнародних стандартів у площині боротьби з побутовим насильством засновані на глибокому усвідомленні неприпустимості такого насильства, що є грубим порушенням прав людини. До найважливіших міжнародно-правових документів ми вважаємо за доцільне включити Модельний закон ООН про домашнє насильство, прийнятий 2 лютого 1996 року Комісією ООН з прав людини.

За словами Спеціального доповідача Організації Об'єднаних Націй із питання про насильство відносно жінок Радхіка Кумарасвами, мета цього типового законодавства полягає в тому, щоб служити редакційною інструкцією для законодавців і організацій, що прагнуть лобіювати свої законодавчі повноваження щодо всеосяжного законодавства щодо насильства в сім'ї.

Вартим уваги є те, що модельне законодавство ООН щодо протидії домашньому насильству спрямоване на забезпечення того, щоб дії співробітника правоохоронних органів у разі повідомлення про насильство в сім'ї були викладені з технічної точки зору і вимагали належного розгляду кожного запиту про допомогу і захист. Існують явні випадки реагування з прибуттям на місце події, що включають в себе наявність охоронного наказу в разі його порушення, реальну небезпеку насильства або його посилення, а також наявність фактів насильства в цій сім'ї в минулому. У той же час швидкість реагування на заяву має бути адекватною в тих випадках, коли воно виходить не від жертви насильства, а від іншої особи, яким може бути хто завгодно (свідок, друг або родич, медична допомога, представник або центр допомоги жертвам насильства і т. д.).

Обов'язкові дії співробітника правоохоронних органів у разі реагування на домашнє насильство включають в себе:

- опитати сторони в конфлікті без присутності інших осіб;
- докладний запис всіх скарг;
- надання жертвам насильства докладних консультацій і роз'яснень його / її законних прав;

- підготовка і оформлення документів, передбачених нормативними актами.

Ці документи включають звіт про насильство в сім'ї, який додається до провадження, і копія направляється до відповідного судового органу або суду. Звіт повинен містити інформацію про статус сторін, їх сфері діяльності, освіту і місце роботи або діяльності, присутності дітей, час і дату отримання скарги, часу початку розгляду, опис злочину, наявність або застосування зброї [2, с.75].

Відзначається, що пропонований перелік інформації є обов'язковим, але не вичерпним і може бути доповнений на розсуд працівника.

– при необхідності або на вимогу – забезпечення транспортування потерпілого (потерпілих) до притулку або іншого безпечного місця. Слід враховувати необхідність того, щоб жертва (особа) відвідувала місце проживання, щоб забрати особисті речі;

– якщо заявник не жертва, а інша особа, – вживає заходів для забезпечення його особистої безпеки;

– затримання особи, яка вчинила насильство, якщо є підстави, передбачені законом.

У той же час у модельному законі визнається, що насильство в сім'ї не може бути вирішено тільки юридичними засобами. Це орієнтує державу та суспільство на прийняття крім нормативних ще й правоохоронних заходів, комплексних заходів соціального, морально-етичного, психологічного, педагогічного характеру. Також важливою є орієнтація органів державної влади на надання жертвам побутового насильства як оперативної, так і довгострокової допомоги, а також навчання фахівців із правових питань та службам для жертв побутового насильства.

Використання положень цього закону орієнтує держави на посилення боротьби з домашнім насильством і пропонує різні форми, використання яких нам представляється дуже ефективним і перспективним. Ми вважаємо не менш перспективним вивчення та впровадження значного досвіду нормативних і організаційних заходів, спрямованих на запобігання побутовому насильству, розроблених країнами Європи та світу.

Положення австрійського законодавства, спрямовані на запобігання домашньому насильству та боротьбу з ним, містяться в Цивільному кодексі, Правоохоронному Кодексі й Акті про службу безпеки, але спеціальним правовим актом, що регулює запобігання та боротьбу з побутовим насильством в Австрії, є Закон про захист від насильства в сім'ї (останнє видання – 2004 рік), що має силу закону. Ми вважаємо вкрай важливим включити правовий захист жертви насильства з боку правопорушника за допомогою процедур виселення правопорушника і накладення заборонного наказу. Право приймати відповідні рішення мають належати до повноважень поліції [2, с.160].

Бельгійський закон розглядає насильство в сім'ї як кримінальний

злочин. Домашнє насильство відноситься до сфери ст. 442 КК і вважається звинуваченням. Домашнє насильство у наш час розглядається як обтяжуюча обставина, що призводить до більш суворого вироку [3, с.111].

Відповідальність за побутове насильство в Німеччині встановлена кримінальним законодавством і визначається головним чином як насильство по відношенню до жінок.

Із аналізу законодавства багатьох країн ми бачимо, що явище домашнього насильства є болючим питанням для законодавця кожної держави. Ми вважаємо, що проблематика домашнього насильства є досить актуальною саме в наш час, адже саме зараз простежується тенденція «латентності» злочинів, коли жертва просто замовчує про вчинене стосовно неї насильство в сім'ї. Законодавство кожної країни має рухатись у тому напрямку, щоб жертва могла безпечно для себе поскаржитися на насильство в родині, та не менш важливим є встановлення більш жорсткої системи покарань, щоб перш ніж вчинити домашнє насильство, особа подумала про негативні наслідки, що можуть для неї настати.

1. Про запобігання та протидію домашньому насильству: закон України від 07.12.2017 № 2229-VIII, Верховна Рада (ВР) України, URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-19> (дата звернення: 31.10.2021 р).

2. Міжнародний досвід попередження та протидії домашньому насильству : монографія, А. О. Галай, В. О. Галай, Л. О. Головка та ін. ; за заг. ред. А. О. Галай. Київ : КНТ, 2014. 160 с.

3. Легенька М.М., Зарубіжний досвід протидії насильству в сім'ї та можливості його використання в Україні, *Право і безпека*, м. Харків, 2017 р., с.111-116.

Мороз Віта Петрівна

доцент кафедри адміністративного права,
процесу та адміністративної діяльності
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ, доцент
доктор юридичних наук, доцент

ДЕЯКІ ПИТАННЯ РЕАГУВАННЯ НА ВИПАДКИ БУЛІНГУ

Стаття 39 Конвенції ООН «Про права дитини» встановлює⁵, що «держави-учасниці вживають всіх необхідних заходів для сприяння фізичному та психологічному відновленню та соціальній інтеграції дитини, яка є жертвою будь-яких видів нехтування, експлуатації чи зловживань, катувань чи будь-яких жорстоких, нелюдських або принижуючих гідність

---

⁵ Конвенція ООН «Про права дитини» від 20.11.1989 р.
URL: zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_021#Text.